

Onbegrepen en verwaarloosd

Zeeslakken. De onderwaterslakken lijken nog het meest op de gewone tuinslak. Ze zijn verder onbegrepen en verwaarloosd. Als ze al beschreven zijn, worden ze meestal bij de naaktslakken gegooid. Toch zijn de gewone zeeslakken (Seaslugs) volgens Marion Haarsma mooi en veelzijdig.

TEKST EN FOTO'S: **MARION HAARSMa**
WWW.ONDERWATERFILM.NL
WATERPROOF-EXPEDITIONS.COM

Op deze pagina's een kleine rondreis langs de zeeslakken van de – ruim gezegd – wereld. Van Spitsbergen, via Lembeh en de Filippijnen tot Nederland. En het moet gezegd: duidelijk wordt dat onbekend onbemind maakt. Maar dat is voor deze diersoort niet helemaal terecht.

ZWEMMENDE SLAK Het meest bijzondere diertje vindt Haarsma op Spitsbergen. Al haar

moeite en ontberingen (reis naar Noordpool en koude water) worden er beloond met een Pterapod, de enige zwemmende slak: *Clione limacina*. Het heeft (nog) geen Nederlandse naam. Dat is met veel van die onbekende soorten het geval. Voorlopig dan dus maar het zwemmende slakje. Een heel andere slak en meteen ook de allergrootste soort is de zeehaas (*Aplysia oculifera*). Ze kunnen wel 5 kilo worden. De twee van de foto op de volgende pagina hangen ook wat om elkaar heen. Alsof de ene wel en de andere niet wil.

Clione limacina

Of neem Lembeh. Je vindt, zegt Haarsma, er veel rare dieren. Tijdens een nachtduik bijvoorbeeld een slak die heen en weer schuift. Hij verdwijnt zo onder het zand. Helaas kan hij daar niet blijven, er moeten foto's gemaakt worden van iets wat later in de boeken een *Eusanelops luniceps* blijkt te zijn. Het lijkt alsof het twee oogjes heeft en een hele grote mond. Haarsma heeft het dan nog nooit gezien, ook niet in de boeken. 'Een eenmalige ervaring,' kijkt ze terug.

RAAR MODEL Een andere bizarre slak op het zand is de *Chelyonotus semperi*, al wel bekend van de foto's. En het is een raar model. Ook hier is de brede kant de voorkant. Hij komt in verschillende kleuren voor, van beige tot zwart. Vaak krijgen ze de kleur van wat ze eten, maar welk soort eten deze grote kleurverschillen zou kunnen veroorzaken? Een heel bijzondere slak is er eentje met een rudimentaire schelp in zijn lijfje. Die is nog te zien ook. Deze soort (*Micromelo undatus*) is waargenomen op Sabang Beach. De gids wijst hem aan. Het is leuk om zo te zien hoe de slakken hoogst waarschijnlijk

De mooiste: een Pleurobranchus op Bali

Aplysia oculifera

Eusnelops luniceps

uit de schelpen zijn geëvolueerd. Dit jaar is het 200ste geboortjaar van Darwin en de opname van de *Micromelo undatus* past heel goed in het kader van deze viering.

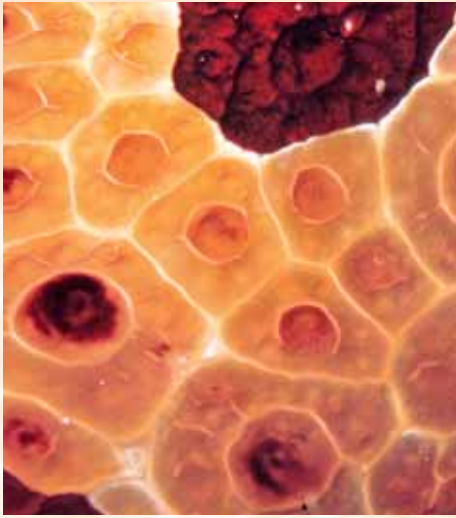
De meeste echte zeeslakken zitten ingegraven in het zand, een van de redenen dat ze zo

Chelyonotus semperi, in een beige variant bij Sabang...

...en een zwarte variant bij Komodo

Close-up van *Pleurobranchus grandis*

Pleurobranchus grandis, Sabang

weinig worden gezien. Een goed voorbeeld hiervan zijn de pleurobranchi slakken. De 'veelkieuwigen' komen in alle kleuren voor! Ze zijn soms best wel groot, maar ze zijn eigenlijk alleen maar tegen te komen tijdens nachtduiken op het zand. 's Nachts slapen immers hun vijanden en pas dan komen ze tevoorschijn. Ze eten o.a. sponzen, manteldieren (zakpijpen) en andere zeeslakken!

KANNIBALEN De zeeslakken zijn voedsel-specialisten en tegelijkertijd alleseters. Zij kunnen ook gif opslaan in hun lichaam, net als de naaktslakken. Sommige soorten zijn ook kannibalen, ze hebben geen ogen, maar ze kunnen wel goed ruiken. Ze volgen het reukspoor wat de andere slak achterlaat en als ze hard 'lopen' en hun prooi inhalen eten ze hem gewoon op.

Ook een bijzonder pleurobranchislakje is de *Berthella martensi*, de Engelse naam is Side gillslug, de vertaling hiervan dat zou iets van 'kieuwenaandezijkant' moeten zijn. Het is een

Rode *Pleurobranchus forskali*

Een andere variant van *Pleurobranchus forskali*

Berthella martensi

Chelidonura hirudinina

Chelidonura amoena

prachtig slakje, veel kleiner dan de andere pleurobranchi, wat regelmatig te vinden is op de riffen van Sabang Beach. Ook bijzonder een slakje wat Haarsma al 10 jaar geleden op Malapascua tegen komt, de Chelidonura amoena. Weer een heel ander model, maar ook vallend onder de Headshield-slakken, die goed met hun kop onder het zand kunnen graven. Bijna allemaal hebben ze een rudimentaire schelp of een onzichtbare. Op deze pagina's een opname van een hele orgie bij elkaar. Een andere kleurvariant is de Chelidonura hirudinina, ook wel 'Hammerhead slug' genoemd. Met het specifieke staartje dat eindigt in twee puntjes.

Micromelo undatus, met een rudimentaire schelp in zijn lijf

BLAUWE PUNTJES De meest bekende zee-slak is de kleine Elysia vertens, behorend tot de saclogossa, oftewel Sapsucking slug. In de Nederlandse wateren komen ze veel voor. Van deze slak is bekend dat hij alleen maar algen eet, een echte herbivoor. Op een of andere manier slaat hij het voedsel in het lichaam op en verandert ook van kleur, naar mate wat hij eet. Soms is hij helemaal groen, vaak ook met blauwe puntjes. Heeft 'ie dan soms blauwalg gegeten? Een mooi voorbeeld komt van Negros, op het zwarte zand, van twee om elkaar heen draaiende Elysia ornata. Ze zijn erg klein en er is geen tijd om op een eventuele paring te wachten. De groep moet al zo vaak op de fotograaf wachten...

Een nog kleinere Elysiasoort is de Thurdilla bayeri, tegengekomen in de buurt van Komodo. De meest bijzondere Elysia ziet er weer heel anders uit, gezien in de buurt van Sipa-

dan. De Plakobranchus ocellatus zit op het zand, waar het waarschijnlijk meestal onder verborgen zit. Waarschijnlijk zijn het ook algeneters. Met zekerheid is dat echter (nog?) niet te zeggen.

Plakobranchus op Sipadan

Elysia ornata

Elysia thurdilla